

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 6

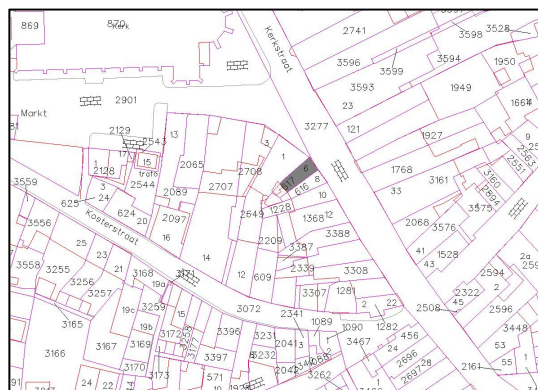
Monumentnummer : GM076

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 6
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CM

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 617

Naam object : ---
Bouwjaar : 17^e eeuw, 1882, 1894
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis/winkel
Huidige functie : woonhuis/winkel

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 25-1-2013
Datum aanwijzing : 17-06-2014

Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg, op een locatie waar de straat geleidelijk verbreedt tot de Markt naast de St. Martinuskerk. Het pand staat met de voorgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond onder een zadeldak met een tweelaags achterhuis onder plattendak met een klein plaatsje. Het pand is onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder een zadeldak.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de oudste stadsuitleg daterend uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op aanwezige bouwtekeningen, de kelder, spiltrap en muurankers in de achtergevel is het huis in de eerste helft van de zeventiende eeuw gebouwd of verbouwd. Het huis kreeg in 1858 een uitstalkast, die in 1882 werd vervangen door een nieuwe winkelpui. Opmerkelijk is dat eerst in 1894 de gevel boven de pui werd vervangen op een wijze die eerder een datering rond 1865 zou vermoeden. Het achterhuis is mogelijk in de negentiende eeuw toegevoegd, aanvankelijk met twee bouwlagen en een kap, in 1923 boven de tweede bouwlaag van een plat dak voorzien. In de loop van de twintigste eeuw is het huis gemoderniseerd, vooral door het aftimmeren van ruimten met plaatmateriaal.

Exterieur

De voorgevel is een met geschuurde bakstenen gemetselde, twee vensterassen brede gevel met een rijk gedecoreerde winkelpui met de entree in het midden. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een hoofdgestel en een dakschild met daarin opgenomen een fraaie dakkapel.

De winkelpui heeft een inspringende entree die wordt geflankeerd door grote winkelruiten boven gepleisterde borstweringen. De entree is voorzien van een fraaie winkel deur met een bossingpaneel in het onderste vak. In de borstweringen van de pui zijn kelderlichten opgenomen die zijn voorzien van diagonaal getraliede luiken. Links en rechts van de winkelruiten zijn pilasters op basementen opgenomen, waarbij de pui naast de hoekpilasters is voorzien van geblokt stucwerk. De pui wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel die bij de pilasters is gekornist en bestaat uit een architraaf, fries en kroonlijst, welke tevens als cordonlijst fungeert voor de gevel op de verdieping.

De vensters op de verdieping hebben licht getoogde bovendorpels en kwartronde bovenhoeken en bevatten enkelruits schuiframen met wisseldorpel. De strekse bogen boven de kozijnen zijn in de hoeken kwartrond omgemetseld, waarbij het metselwerk is geschuurd en met fijn snijvoegwerk is uitgevoerd. Het in hout getimmerde hoofdgestel bestaat uit een architraaf, een vlak fries en een forse kroonlijst met daarin opgenomen de goot van het voorste dakvlak. Boven de goot staat een symmetrisch geplaatste, fraaie dakkapel. Deze heeft een gebogen, met zink bekleed dak en met zink beklede zijwangen. De dakkapel is voorzien van een iets terugliggend, op de hoeken geprofileerd venster met kwartronde bovenhoeken, enkelruits draairamen en een vast enkelruits bovenraam. De bovenzijde van de dakkapel wordt aan de voor- en zijkanten met forse, geprofileerde daklijsten afgesloten, zodanig dat deze aan de voorzijde een gebogen fronton vormen. De dakkapel heeft aan de zijkanten gedecoreerde oren. De dakvlakken zijn belegd met grijs gesmoorde, oude Hollandse pannen.

De als tuitgevel uitgevoerde achtergevel is geheel met portlandcement gepleisterd en in het midden voorzien van een uitgemetseld schoorsteenkanaal. De gevel wordt aan de

bovenzijde afgesloten met een halfsteens rollaag. Op de eerste verdieping komen de bovenlichten van oudere vensters boven het platte dak uit van de achterbouw. Dit dakterras is toegankelijk via een deur van de overloop op zolder en een steektrapje van vijf treden. Rechts van de schoorsteen een venster met enkelruits draairaam. De gevel is ter hoogte van de zoldervloer en muurplaten voorzien van muurankers, die bij het oog van de veer aan de bovenzijde naar voren krullend zijn gesmeed. Hoger in de topgevel zijn ook enkele van deze ankers toegepast ten behoeve van het verband tussen gevel en de kapconstructie.

De met portland gepleisterde achtergevel van de achterbouw heeft links een deur met bovenlicht en rechts een historisch zesruits schuifvenster met wisseldorpel. Op de verdieping zijn links moderne enkelruits draairamen toegepast, rechts een historisch vierruits schuifraam met wisseldorpel en deelroeden in het boven- en onderraam. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een boeiboord waarin ventilatieopeningen zijn aangebracht, afgesloten met een zinken kraal.

Op de binnenplaats achter de achterbouw is een hardstenen gootsteen bewaard gebleven.

Interieur

Kelder: het hoofdhuis is geheel onderkelderd. De ruimte wordt vanonder de spiltrap naar de bovenwoning bereikt door middel van een gemetselde, bakstenen trap die naar links de kelder in draait. De trap wordt van de kelderruimte afgescheiden door een halfsteens, met de draai van de trap mee gemetselde muur.

De kelder wordt geheel met een gemetseld en gepleisterd tongewelf overwelfd, aan de straatzijde bovendien voorzien van een kwart gewelf haaks op de kruin van het hoofdgewelf. Hier zijn twee koekoeken opgenomen. Van binnen gezien rechts is een bakstenen, gemetselde steektrap aanwezig die naar de straat voert, maar vandaar niet meer toegankelijk is. De keldervloer is belegd met roodbakkende estrikken.

Begane grond: De winkelruimte is een volledig met modern plaatmateriaal afgewerkte ruimte, aan de straatzijde de volle breedte van het pand beslaand, maar na enkele meters versmallend als gevolg van de trapopgang rechts naar de bovenwoning met de trap naar de kelder eronder. Achter de verkeersruimte met trappen is rechts een pantry met toilet ondergebracht, toegankelijk vanuit de achterbouw. De constructie is nergens in het zicht.

De doorgang naar de achterbouw wordt gemarkeerd door een zware eiken balk die het bovenliggende metselwerk van de achtergevel opvangt. De achterbouw bestaat uit een begane grond en een verdieping. De ruimte op de begane grond is een onverdeelde, lage ruimte met vrij zicht op de enkelvoudige verdiepingsbalklaag, evenwijdig aan de straat gelegd. Een moderne schuiftrap geeft toegang tot de eerste verdieping van het achterhuis. Dit is een met modern plaatmateriaal afgewerkte ruimte, dat door twee vensters in de achtergevel van daglicht wordt voorzien. De constructie is nergens in het zicht.

Eerste verdieping hoofdhuis: Een houten spiltrap voert naar de eerste verdieping. Teneinde voldoende ruimte voor de trap te creëren is de rechter bouwmuur half-ellipsoïde uitgehakt. Bij de eerste twee treden is een deel van de historische kuip, gemaakt van zeer brede (eiken?) planken bewaard gebleven. Op de verdieping is de trap voorzien van een traphek met houten, gedraaide balusters en geprofileerde handlijst. De spil is aan de bovenzijde voorzien van een houten pijnappel. De indeling bestaat uit een centrale overloop met een woonkamer aan de straatzijde en een keuken

aan de achterzijde. Rechts naast de keuken de trap naar de zolder. Vanuit de overloop is aan de linkerzijde centraal een kast en een badkamer toegankelijk.

Een aangepaste paneeldeur met architraaflijst geeft toegang tot de woonkamer. Deze heeft een natuurstenen schouw en is geheel met moderne materialen afgewerkt. Van een oudere afwerking, dan wel de constructie was ten tijde van het bezoek niets in het zicht.

Zolder: De zolder bestaat uit een smalle overloop rechts met een kamer aan de straatzijde die een traprede hoger ligt en een kamer aan de achterzijde op gelijke hoogte als de overloop. De kapconstructie gaat geheel schuil achter plaatmateriaal. Op de overloop zijn twee schuin geplaatste, omtimmerde balken zichtbaar die mogelijk korbelen zijn van volledig weg getimmerde dekbalkgebinten.

Bouwdossiers

06-07-1858	maken uitstalkast voor M.G. Lebbink
29-08-1882	nieuwe winkelpui door T.R. Bloemendaal (timmerman) voor J.H. Rutgers
19-03-1894	nieuwe voorgevel en dakkapel
24-07-1924	verbouwing achterhuis (maken plat dak)
16-10-1996	maken trapportaal en wc

Literatuur

Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Kerkstraat 6 Doesburg*, 4-5-1990 (adviesnr. 37)

Waardering

Het pand met negentiende-eeuwse gevel dateert uit de zeventiende eeuw met een mogelijk oudere kern en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand en enkele onderdelen van het historische casco van het huis, zoals de massa, de (positie van) de spiltrap, de kapconstructie en de kelder.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand in sober baksteenklassicisme met een rijk gedecoreerde winkelpui en dakkapel, daterend uit 1882 en 1894.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de straatwand en directe omgeving en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een zeventiende-eeuws pand met een goed gedocumenteerde, negentiende-eeuwse transformatie tot woon-winkelpand.